

**PIERI 'LETRE □LWA 'LA
YƆƆNDIA-
Pieri a 'letre □lwa mi 'ε
ngblo**

-Dele Pieri 'ke 'le εε? -Yoo Zesu 'a winbowo mu vu ta ple 'la makwan- 'mu do 'le. Pieri 'to 'ε -yoo Grēki wli 'yi 'to 'le, 'bhεε- -a -yi -le dɔɔ «Vle». Zesu -le 'bhε 'to 'ε □kpaā -a ma. -A -zwana' 'to -le Simɔ, 'bhεε- -e -yaa da Galile 'tre ta -wa 'la -o -yaa 'bhε sii Betesaida (Zaan 1.43) 'bhεε- ta. Pieri 'pegee -a nεεε- Andre -yaa kaade Galile -draa 'ε 'bhεε- ba. 'Duŋ- Zesu -o 'siile, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yrɔ mu 'ε ma, 'ke -o nule- dɔle Zesu zi. Zesu gele blaān lafle' 'yi, Pieri Zesu a -Jan 'Nrāle- 'ε □woa Zeruzālemu 'pegee Zude, 'bhεε- Samari 'klēen mu 'ε 'yi. 'Ali- -e -ja 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole 'fɔ Rɔmu -wa 'ε ta. -Wa □dia 'bhεε- □nɔɔ 'ke -wa gbaān -yriḡbεele do ta.

'Letre 'lεε- 'yi, Pieri pe -kɔɔ' ni dɔɔ -o -yaa Siliven 'la sii 'ezin Silasi 'bhε -le 'yee- 'letre 'lεε- □dia (Pieri □Lwa mi 5.12).

-E 'yee- 'letre 'lεε- □kpaā Zesu 'yi mu 'la zenle -yaa 'klēen 'lεdo- 'la -o 'bhε sii -zɔn Tuuki 'mu -la ni (Pieri □Lwa mi 1.1). 'Bhε 'waati 'ε ba, -o -yaa -yrenkpa' zii' 'bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bhela- -zayile Pieri 'letre 'lεε- □dia -o ni fanḡandɔ zayi' -o ta. Pieri 'a -dwa -o 'kpee dɔɔ -Waanbhaa' nu -o ḡole -za 'yi, 'bhε 'pegee -yoo -letwa -a 'cien 'la ba lafle' 'yi 'bhε 'nalε- -o ni. -O nu 'bhε 'cien 'ε 'srɔɔwole 'ke Zesu 'nu ḡbe drεεwoa- 'drunyan

'leyan yi 'ε 'le. (Pieri □Lwa mi 1.2-12). -Ayile, -ya □pia -o ni dɔɔ -o bo 'egloole -o 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali-ke -yren mu -o ta 'yee- 'letre 'lεε- dε 'waati 'ε ba.

Pieri -o -liala dɔɔ -o 'taawogbeya 'ε kle 'elrele mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'plen, 'bhe 'pegee -o 'gbansaan 'plen- 'ezin- (Pieri □Lwa mi 1.13-4.19). -Ya □pia -o ni dɔɔ -o Krisi blaanta goɔn 'bhe 'taawogbeya 'ε ma. Krisi 'bhe -yrenbha, 'bhεε- 'duŋ- yaa -za 'yoo- klele.

-Yaa' 'letre 'lεε- 'leyanyre 'ε □noɔ (Pieri □Lwa mi 5), Pieri Zesu 'yi mu 'ε 'pegee -o -lεε mu 'ε 'liala- 'ezin.

Pieri a 'pubowli

¹ 'Mi Pieri 'la 'ŋ 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbowo mi 'le, 'mi -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka mu 'la -Waanbhaa' 'ka makwan- 'ka mu -la ni. 'Ka mu 'la 'ka □kaan 'eke- ma, 'bhεε- 'ka -ja klele 'ke 'cie mu 'le Pɔn 'pegee Galasi, 'bhεε -Kapadɔsi 'pegee *Azi, 'bhεε- Bitini 'kleen mu 'ε 'yi.

² 'Kɔɔ- Dε -Waanbhaa' -le 'ka makwan- 'a 'gbu zru maza 'la -e 'bhe 'ledulaa 'elwale gban -so 'bhe ta. *Lii 'Wen 'ε -e 'ka □kla -yaa' pe mεε 'wen mu 'le, 'kooko- 'ka Zesu Krisi 'klosikun, 'bhεε- -a yien 'la 'klalaa 'kaa- -za ma 'sraka 'le 'bhe 'ka zru mu 'ε kle 'wen. Bhaa 'yee- -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhεε- -e yilabla na 'ka ni 'kee- pa 'ka ta.

'E 'YRIKPALE BO MEE GOLE -ZA 'YI 'E 'BHEE- TA

Zesu 'yi mu 'yrikpaza kplankplan

³ -Kɔɔ' -Waanbhaa' 'toɔho -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi Dε 'ε! -Yaa' mεε -yrenklagbeya -gbene 'ε ma, -e Zesu Krisi -bwela gale ba, 'bhεε- -e bole -yre

ma -si drɛɛ -naa -kɔɔ' ni 'bɛ ma. 'Bɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bɛ, -kɔɔ' 'yrikpale -o -a ta 'bhii- bole -yrɛ ma -si -o -kɔɔ' 'kɔɔ.

⁴ 'Bɛɛ-, -Waanbɛaa' -yaa' mɛɛ mu 'ɛ 'kɛn 'lɛtwa 'bɛɛ- 'ciɛn 'ɛ ba, -kɔɔ' 'yrikpale -o 'bɛɛ- ta. 'Bɛ 'ciɛn 'ɛ bɛ laa sɔ 'siɛlɛ, 'bɛɛ- 'bɛ 'trin 'laa sɔ dɔlɛ-, 'bɛ 'pɛgɛɛ 'bɛ -lɛrɛya 'ɛ 'bɛ 'laa sɔ gole- 'bɛ 'yi. -Waanbɛaa' 'ka 'lɛtwa 'bɛɛ- 'ciɛn 'ɛ ba laflɛ' 'yi.

⁵ 'Bɛɛ- 'ka mu a 'kpaleya 'ɛ ma, 'yɛɛ- -Waanbɛaa' -o 'ka tagbin- 'zi -sɔ -yaa' -glɔɔya' 'ɛ 'lɛ, 'kooko- 'sani- 'ka gole -za 'yi 'bɛ 'lɛbɛngole 'la -yoo -a 'kɔɔ 'bɛ zɔn yi 'ɛ 'bɔlɛ plɛn- 'ka ni kpataakpa 'drunyan 'lɛyan yi 'ɛ 'lɛ.

⁶ 'Bɛ -za mu 'ɛ 'kɛn -lɛ 'ka 'yilablawa pɛ 'lɛ, 'ali- 'kɛ -o 'ka 'yrɛbatɛdɔ 'zi -yrɛn mu 'ɛ 'kɛn -glɔɔn 'lɛ -zɔn 'waati sa ba.

⁷ 'Bɛ -yrɛn mu 'ɛ 'mu -lɛ nu a zɔnlɛ 'bhii- 'ka 'kpale- -o -Waanbɛaa' 'yi. 'Duŋ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbɛaa' 'yi, 'bɛ mabɛabɛɔ 'kɛ 'bɛ kan -can ta, 'bɛ 'la 'bɛ -o 'kɛ 'siɛ pɛ 'lɛ bɛ. 'Bɛɛ- 'duŋ-, -o -can 'ɛ yie, 'bɛɛ- 'kɛ -yoo 'kɛ -can -kpɔsɔɔ 'lɛ -o 'bɛ dɔ. 'Bɛ klɛgbɛya dɔ 'ɛ 'yi, -o 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yidan-, 'kooko- -wa -glɔɔya' 'ɛ dɔ. 'Kɛ 'bɛ kla, 'kɛ Zɛsu Krisi 'pwɛla- -a -yi yi 'la 'lɛ, 'kaa- 'kpaleya 'ɛ nu klɛlɛ 'ka 'tɔbhɔpɛ 'lɛ, 'bɛ 'pɛgɛɛ -ɛ nu klɛlɛ 'ka magbaandɛpɛ 'lɛ, 'bɛɛ- -o 'ka 'lɛdɔ- -a ma.

⁸ 'Bɛɛ- 'ka 'laa Zɛsu 'yɛlɛ- -lido', 'duŋ- -a -za sɔ 'ka ni, 'bɛɛ- 'ka 'kpale- -o -a -yi -zɔn, 'ali- 'kɛ 'ka 'laa 'a 'yɛlɛ- -lido'. 'Yɛla- -zayi', 'ka zrukpaale -o 'ɛgbɛnɛlɛ, 'bɛɛ- waa sɔ 'bɛ zrukpaalɛ 'ɛ 'bɛ a gbɛlaanya 'ɛ 'pɛlɛ -o -lii, 'bɛɛ- -a 'tɔbhɔlɛ -o.

⁹ -Amasrɔyi 'ka nu kaa- Zesu 'yi 'kpaleya 'ε ma -trɔn 'srɔwɔlɛ, 'bhε -trɔn 'ε 'bhε -le 'ka lii mu 'ε goza 'le -zayi'.

¹⁰ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -o ka goza 'ε -zayi' 'bhε ziglinna 'elwale gban -sɔ gbε 'ε 'kpen ma 'ke -o 'trɛbhɔ-. 'Bhεε- -Waanbhaa' -yaa nu -yaa' -lileya 'ε zrɔnlɛ 'ka ni gɔnɛ- 'la gbεen- -o 'bhε 'lɛɛ -janwoa.

¹¹ Krisi Lii 'la 'yaa- -o -yi, 'bhε 'a -zrɔnna -o ni dɔɔ Krisi -yaa nu -yrɛnbhɛlɛ 'elwale 'pe, 'bhεε- 'bhε blaɛn, -e -yaa nu 'tɔbhɔleya -srɔwɔlɛ. 'Bhɛla- -zayile, -o -yaa dɔ 'zi klɛn 'ke -o 'bhε -za mu 'ε klɛ 'waati 'pegee 'mu klɛgbɛya 'ε dɔ.

¹² 'Bhεε- -Waanbhaa' 'a -zrɔnna -a -lɛla' janwo mu 'ε ni dɔɔ -e -yaa -jan 'la 'kla zii' -o 'kɔɔ, -waa' pɛ laa -yaa 'bhε 'le, 'duŋ- 'ka mu a pɛ -le -yaa 'bhε 'le. 'Bhε -jan 'ε 'bhε -le 'ke -Jan 'Nrɛle- 'ε 'le. Krisi -a -janwo' mu 'ε -woo 'bhεε- 'wo zii' 'ka ni -zɔn bhe -Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'la □kpaɛ 'kee- da laflɛ' ma 'bhε -glɔɔya' 'ε 'le. 'Ali- -mlɛkɛ' mu 'ε 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'yee- -za dɔ 'kpɔ 'ε dɔ.

-LIAWLI' MU ZESU 'YI MU 'ε 'TAAWOLE BA ZAYI'

'Taawogbɛya 'wɛŋ

¹³ 'Bhɛla- -yile, -ka 'ka 'niiwla -za klɛle 'yi, 'bhεε- 'ka 'yri 'laa golɛ 'ka 'gbu -za 'le. -Waanbhaa' nu 'ka gbɛlɛ -yaa -lileya 'la ba 'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka 'yrikpale 'ε 'kpen bo 'bhεε- ta.

¹⁴ -Ka 'taawo -Waanbhaa' -weli' ta. 'Bhεε- 'ka 'laa Krisi dɔlɛ -li 'waati 'la ba 'elwale -sɔ, 'ka 'yaa-

'ka zru maza -yoo' mu 'la kle, 'ka 'laa 'tolε- 'ke 'mu bo 'ka 'ledool ma.

15 'Duj- -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe -o 'wen gonε- 'la gbεεn-, 'ka mu 'ezin-, -ka kle 'wen 'ka 'taawogbeya 'ε 'kpen 'yi 'bheε- gbεεn-.

16 Wlan 'ε ni, -a yooṅdele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «-Ka kle 'wen, -amasroyi 'mi -o 'wen.»

17 'Kaa- 'seri mu 'ε 'yi, 'kaa pe -Waanbhaa' ma doo 'ka Dε. 'Bheε- 'yele- bhaaplen mu 'kpen 'kitikan -o 'kpen do do kleza mu 'ε ma. 'Bheε- yaa bhaaplen mu bago. 'Bhela- -yile, 'ka -o 'ka 'yre ma -li 'waati 'la ba 'bhii- 'cie mu 'le 'tre ta -ge, -ka 'taawo 'elrele 'bheε- -ka -gblaan' -Waanbhaa' -leε.

18 'Ka 'taawogbeya gwe -yoo' 'la □sia 'ka dε mu 'ε zi, 'bhe 'laa -yaa -za 'kedo- 'kpoo -yanwo' 'ka ma. 'Duj- 'kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'egbenεle, 'bheε- -e 'bhe 'taawogbeya -yoo' 'ε -gwa 'ka 'koo. Yaa 'ka tagbawole 'ke 'sie pe mu 'le 'bhii- -goli' 'pegee -can gbεεn-,

19 -e 'ka tagbawoa 'ke Kriyi yien -za -gloo 'ε 'bheε- 'le. -Ya 'gbu □kla 'bhii- 'sraka go -bhlaa gwlen bhlonε- do 'la 'ke -son' do 'kpoo 'laa -o 'bhe ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'cie- mu 'ε do 'kpoo tilale laa -o.

20 -Waanbhaa' laa 'drunyan klele -li 'waati 'la ba, -e Kriyi -la makwan-. 'Bheε- 'drunyan 'yan bhla 'la □bhwa -wa -din bhe, Kriyi 'a 'gbu tapwela kpataakpa 'ka mu -la -zayi'.

21 'Yela- 'sroyi, 'bheε- 'ka -o 'ka 'kpa zii' -Waanbhaa' 'la 'bhe 'yee- Kriyi -bwela gale ba 'bheε- 'ke 'bhe 'tobholeya □naa -a ni 'bhe 'yi. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'kpaleya 'ε 'pegee 'ka 'yri bole -o -Waanbhaa' -la ta.

22 'Ka wlan 'ε 'klosikunlawoa, 'bhεε- 'ka □kla 'wenj, 'kooko- 'ka nεεnε- mu 'ε -za sɔ 'ka ni 'ka zru 'ε 'kpen 'le wlan ma. 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni 'egloole 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

23 -Waanbhaa' a -jan 'ε 'ka □kla mεε drεε mu 'le. Yaa -jan 'ε -yoo -o 'bhii- pεbhε 'la yaa ga. Yaa kan -titi, bhεε- -e bo -a -yre ma 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -danj' 'laa klε -a ma.

24 -A pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ:
«*Bhaaplεη mu 'kpen 'laa -o 'ke mɔpε 'le 'bhii- -bɔn gbεεn-*

'Bhεε- bhaaplεη -lreleya 'ε 'bhε 'laa mɔ 'bhii- -bɔn -bi 'laa mɔ gɔnε- 'la gbεεn-

-Bɔn 'ε ga 'bhεε- -a -bi 'ε balaa'.

25 'Bhεε- 'duɔj-, Mεεzan a -Jan 'ε -yoo 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε- -danj' 'laa -o -a ma.» 'Bhε -jan 'ε 'bhε -le 'ke -o -Jan 'Nrale- 'la □woa 'ka ni 'bhε 'le.

2

-Waanbhaa' a -Jan 'ε -yoo 'bhii- mεε -lεbɔ' pεbhle do gbεεn-

1 'Bhε 'yi, -ka 'ploɔ yiεnya oo, -dawli' maza oo, mεε -yrekɔɔza klele oo, mεε -yrebhɔ' maza oo, 'bhε 'pegee mεε 'tɔ 'pele ma.

2 -Kaa kle 'bhii- -nε 'yientεnne mu gbεεn-: -yon 'mi -lrɔ dɔ -o ma 'waati 'ε 'kpen ba gɔnε- 'la gbεεn-, -Waanbhaa' a -jan 'ε 'lrɔ dɔ 'ka ma 'bhεε- gbεεn-. -Yaa' -jan 'ε -yoo 'bhii- 'nɔnɔ 'la 'yizaale laa -o pε 'kedo- 'kpɔ 'le, -yoo 'wenj. 'Yee- -jan 'ε 'yele- 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'bhεε- 'ka sɔ gole- -za 'yi.

³ -Amasrōyi, 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi gōnε- 'la gbεen- dōo: «'Ka 'gbu 'a □ya 'bhii- Mεεzan -Waanbhaa' -o 'ewlanle.»

Krisi -o 'bhii- vlε -yremale do gbεen-

⁴ -Ka 'ka 'mabεen- 'yee- Mεεzan -din. 'Yele- 'ke vlε 'la -ya -yε ma 'bhε 'le. Bhaaplεη mu -o -bangwa -a -yi, 'bhεε- 'dun- -Waanbhaa' 'a makwan□, 'bhεε- -a -za -o 'egloole 'bhε 'kōo.

⁵ 'Ka mu 'gbu, 'ka -o 'bhii- vlε -yε male mu -la -le, -Waanbhaa 'ka □sia, 'kooko- 'ka fangandō dō 'eke- ta, 'bhεε- 'ka klε -a Lii 'Wen 'ε bo 'fε 'le. 'Bhεε- -ka klε -yaa' 'sraka 'lena mu 'wen 'le, 'kooko- 'sraka mu 'la sō -a zru 'ε ni 'ka 'mu na -a ni -a Lii 'Wen 'ε 'le Zesu Krisi srōyi'.

⁶ -Amasrōyi -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sewε 'ε 'yi dōo:

«-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'η vlε do makwan-. 'Yela- -za -o 'egloole 'fεgwε- 'ε dō vlε mu 'ε 'kpen ba, 'bhεε- 'yele- 'fε 'ε 'kpen 'yikun- 'N 'yoo- -a gbaan 'zi Sion -wa 'ε ta.*

'Ke mεε 'la zan 'e □kpa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladōle 'bhε zan ma -titi.»

⁷ 'Ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -a -yi, 'yee- vlε 'ε -za -o 'egloole 'ka mu 'kōo. 'Dun- mεε mu 'la zan mu 'kpale- laa -o -a -yi, -a yōondεle -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dōo: «'Fε dō mu 'ε -woo -bangwa vlε 'la 'yi 'fε dō bhla 'ε 'zi, 'bhε -le □kla 'ke 'fεgwε- 'ε gaan -la vlε -kpuη -gbεnε 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- 'bhε -le 'fε 'ε 'kpen 'yikun.»

⁸ «'Yele- □kla mεε mu gaan 'sanpε- 'le,

* 2:6 2.6 Matie 21.42. -O -yaa Zeruzalemu sii 'ezin- Sion.

'bhεε- 'yele- □kla mεε mu baape 'le.»

-Amasroyi waa dɔ -a -la 'ke -woo kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' 'a -lɛdulaa dɔɔ -e klε -o gaan 'sanpε- pegee -o baape 'le.

⁹ 'Bhεε- 'duŋ-, 'ka mu -le -Waanbhaa' 'si 'la makwan- 'bhε 'le. 'Ka mu -o 'sraka 'lɛna -bhleŋgbe mu 'le, 'bhεε- 'ka mu -o -yaa' 'si 'wen 'la 'kpale- -o 'edanma 'bhε 'le, 'kooko- 'kaa klɛza 'lrele- -gbεnε mu 'ε wo mεε mu ni. -E 'ka 'siila- dɔɔ 'ka go -gblo mu 'ε 'yi 'bhεε- 'ka 'nu -yaa' 'tɛbhile -lrele' 'ε ba.

¹⁰ 'Elwale, 'ka 'laa -yaa 'ke -Waanbhaa' a pε mεε mu 'le, 'duŋ- 'ka □kla -zɔn -yaa' pε mεε mu 'le. 'Elwale, 'ka 'yren 'laa -yaa □kla -Waanbhaa' ma, 'duŋ- -zɔn 'ka 'yrenkla- -a ma.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA 'DRUNYAN 'LƐƐ- 'YI

-Waanbhaa' a yewonε mu 'ε 'taawogbeya

¹¹ 'N 'yiɛnii mu, 'ka -o 'cie mu 'pegee 'taa ta ge mu 'le 'drunyan 'lɛε- 'yi -gε. 'Bhela- -zayile, 'mi -o 'sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ -ka 'ploo 'kaa- bhaapleŋ zru maza mu klɛle ma. 'Woo- bhaapleŋya zru maza mu 'ε 'wole- gwledan 'ka 'gbu ba.

¹² -Ka 'taawo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu pleŋ- 'elrele. 'Ke 'ka 'bhε □kla, 'ali- 'ke -o bhla 'kpa zii' 'ka ma dɔɔ 'ka -o -za 'yɔɔ- klɛ 'zi, 'ke -Waanbhaa' □nwa -o -si 'ε 'yi yi 'la 'le, -o nu 'ka klɛza -lrele' mu 'ε 'yele- 'bhεε- -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔlɛ.

¹³ Mεεzan -zayi', -ka 'ka ŋgblo 'kpala bhaapleŋ mu a -kunliiya 'tole -kunliiya 'bhε □la: -ka 'ka 'gbu ŋgblo 'kpala -bhleŋgbe □la, Mεεzan -zayi', 'yela- 'kpaale- -o mɔkpen' 'wiin-.

14 'Bhεε- -ka 'ka ηgblo 'kpala 'ka ta -janmatii mu 'ε □la. 'Yee- -bhlenḡbe 'ε 'yele- -o winbo 'kaa -o -za 'yoo- kle mu 'ε 'krowo, 'bhεε- -o -za 'wlan kle mu 'ε 'tobho-.

15 -Amasroyi, -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'ka -za 'wlan kle, 'kooko- mεε 'la zan laa wlan 'ε do 'mu pegee -zadokle mu 'ε 'ka 'mu 'liitan-.

16 -Waanbhaa' 'ka klelawoa □klo mu 'le bhe, 'ka 'laa 'tolε- 'ke 'ka bo -za 'yoo- klele ma 'kaa- bole 'ka 'gbu ma 'ε 'bhe 'to 'yi. 'Bhεε- 'duη-, -ka 'taawo 'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a yewone mu.

17 -Ka mōkpen' 'ledo- -a ma, 'ka nεεnε- mu 'ε -za 'so 'ka ni, 'bhεε- -ka -gblaan' -Waanbhaa' 'lεε, 'bhe 'pegee -ka -bhlenḡbe 'ε 'ledo- -a ma.

-Ka Zesu Krisi blaanta -gōon' -yrenbhlele 'yi

18 Yewone mu, -ka 'ka ηgblo 'kpala 'ka ta -kunlii mu 'ε □la, 'ke 'ka -gasikpa -o -lεε 'egbenele. 'Ka 'laa 'ka ηgblo 'kpaale- 'ke mu 'la 'mu -o 'ewlanle, 'bhεε- 'ke 'mu 'yi -o 'edoole 'mu do -kplen -la □la. 'Ali- 'ke mu 'la 'mu a -za -o 'egloole -ka 'ka ηgblo 'kpala 'mu □la 'ezin-.

19 Wlan 'gbu 'ε ni, 'ke -o -yrenkpa' zii' 'ka ta bhaama, 'bhεε- 'ke 'ka -o 'mu -yren mu 'ε 'yikun zii' 'kaa- -gasikpale ma -Waanbhaa' -lεε 'bhe -zayi', 'bhe -o 'ke -za 'lrele- le -Waanbhaa -yre 'yi.

20 Wlan 'ε ni, 'ke 'ka -za 'yoo- □kla, 'bhεε- -o 'ka 'krowoa- 'bhe -zayi', 'bhεε- 'ke 'ka -o 'bhe -yren 'ε 'yikun zii', -trōn 'laa -o 'bhe ma. 'Bhεε- 'duη-, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke -woo -yrenkpa' zii' 'ka ta, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- do 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

21 -Waanbhaa' -koo' 'siila- -yren 'yikunle -la ma. -Amasroyi, Krisi 'gbu -yrenbhla 'ka mu ni, 'bhεε- -e 'bhε □kla 'bhε gbεεn- bhe, 'kooko- 'ka 'ka kpa 'yee- ma -yren 'yikunle 'le.

22 Yaa -za 'yoo- do 'kpo klele -lido', 'bhεε- bhla laa dale -a -lii -titi.

23 -Wa -zwanwoa, 'bhεε- yaa 'bhε -zwanwo' 'ε zigole 'ke -zwanwo' 'bhεεke 'le. -O -yrenkpa -a ta, yaa 'duŋ- -gblaan 'klale- mεε 'la zan mu -yrenkpa -a ta 'mu 'yi. Drɔɔn' -Waanbhaa' 'la mεε mu 'kitikan -lɛdɔɔleya ma, -e -yaa' -za 'ε 'kpen gbεkpa - 'bhε 'koo.

24 Zesu Krisi 'gbu -le -kooa' -za 'yoo- mu 'kwe □sia -a 'gbu 'fle 'yi -yrigbεεle 'ε ta. -E 'bhε □kla, 'kooko- -koo' ga -za 'yoo- ba -yre ta, 'bhεε- -koo' bo -koo' 'yre ma -lɛdɔɔleya ma -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Ka mu -bheela 'yela- a -yrenbhlele ma.

25 Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka 'yaa- 'bhii- -bhlaa mu 'la 'mu 'la □nia 'mu gbεεn-; 'bhεε- -zɔn, 'ka □kla 'bhii 'ka 'niinaa- 'ka gooba mi 'ε ba. 'Bhε -le 'bhε 'yreka- zii' 'ka ba yikpensee ta.

3

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu -o kleza -o 'kela 'le 'eke- ni

1 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'ka 'gbu ŋgblo 'kpala 'ka □noo mu 'ε 'la, 'kooko- 'ke 'ka 'ke mu □noo mu laa 'mu kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'ka 'taawogbeya -lrele' drɔŋ 'te 'ε □ya, 'bhε 'a kle 'bhεε- -woo kpa Zesu 'yi 'ke 'bhε kan 'ka 'wojan- mu 'ε ta -o ni,

2 'ke -o 'gbu 'ka 'taawogbeya 'weŋ 'te 'ε 'pegee 'kaa- -gasikpa gbeya -Waanbhaa' -lεε 'mu □ya.

³ 'Ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'laa 'kaa- -lreleya 'ε -glinle' 'ka 'fle ma, 'ke 'ka 'ka 'win tan, 'ke 'ka 'ka baa -can pe mu 'yi, 'bhe 'pegee dunε- 'plεεle- mu 'le 'ka ta.

⁴ 'Dun- -ka 'ka zru -yi -lreleya 'ε -ka 'bhεε- ziglin-; 'bhe 'la 'bhe 'laa 'kan -titi bhe. 'Bhe -le 'ka 'yi kle 'edoolle, 'bhεε- 'ka kle 'ewlanle. 'Bhe -la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi.

⁵ 'Elwaleta le 'wen mu 'la -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -o yrikpale -yaa' -Waanbhaa' ta, 'mu 'yaa- 'bhεε- gbεen-. 'Mu 'yaa- 'mu 'gbu ηgblo kpalaa' 'mu □noo mu 'ε □la,

⁶ 'Bhii- Sara gbεen-. -E -yaa 'taawo- -a -noo Abraamu 'weli- ta, 'bhεε- -e -yaa 'bhe sii: «'N Zan». 'Ka mu □kla -zōn -a 'srε mu 'le, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke 'ka 'laa 'taawole 'ke -gblaan 'kedo- 'kpō 'le 'ka zru ba.

⁷ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ka mu 'gwlaan- mu, -ka 'ka 'na mu 'ε 'kun 'elrele. -Kaa 'yaango 'bhii- le mu laa -o 'egloole 'bhii- 'gwlaan- mu gbεen-. -Ka -o -ledō' -a ma, 'bhεε- -kaa 'yaango- 'bhii- 'ka 'pegee 'woo- mu 'ciεn -le nu klele 'ke -Waanbhaa' nu -lile' 'ka ma bole -yre ma -si 'la 'nale- 'le 'bhεε- 'le. -Ka 'bhεε- kle, 'koko- -za 'kedo- 'kpō 'laa dō 'kaa- 'seriwole 'ε 'lεε -Waanbhaa' ni.

-Yrenbhlele -za 'ledoolle kleza 'yi

⁸ 'Bhe 'yi 'tε, 'ka 'kpen 'kpa do ma 'ke 'ka 'kpejan- kle do, 'bhεε- 'ka 'yrenkla- 'eke- ma. 'Ka -za 'so 'eke- ni 'bhii- nεεnε- ma do mu, 'bhεε- -ka 'ka 'gbu mazina 'eke- -lεε.

⁹ 'Ka 'laa -za 'yoo- -zigole 'eke- ma 'ke -za 'yoo- 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -zwanwole -zigole

'ke -zwanwole 'le. Drɔɔn' -ka 'eke- 'duma-
wole, -amasrɔyi -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhɛɛ- ma,
'kooko- -e 'ka 'letwa□ 'duma 'la ba, 'ka mu 'gbu
'bhɛ 'duma 'ɛ 'srɔɔwo-.

¹⁰ Wlan 'ɛ ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ
'ɛ 'yi dɔɔ:

«Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -yaa' 'trɛ ta yaale 'ɛ
klɛ 'elrele,

'bhɛɛ- -e zrukpa' 'srɔɔwo- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi,

'bhɛ zan 'ploɔ -jan 'yɔɔ- wole ma,

'bhɛ 'pegee mɛɛ -yini' ma jan mu ma 'ezin-.

¹¹ 'Bhɛ zan 'e 'plɛŋgo- -za 'yɔɔ- zi ma, 'bhɛɛ- -e -za
'wlan klɛ.

-E yilabla ziglin- 'bhɛɛ- -e bo 'bhɛɛ- ziglinle ma.

¹² -Amasrɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' -yɛ -o mɛɛ
-lɛdɔɔle mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya 'trɔnkpa 'mu
a 'seriwole mu 'ɛ □la.

'Duŋ- yaa wɛyi' pɔɔn mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ- klɛ
'mu ma.»

¹³ -De 'gbu -le nu -yrenkpale 'ka ta, 'ke 'ka
'niiwla -o -za 'wlan klɛza 'yi ɛɛ?

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke 'ka -o -yrenbhle' zii' -za
'lɛdɔɔle klɛ -zayi', 'kaa- pɛ -yinra!' 'Ka 'laa
-gblaanle' bhaapɛŋ mu -gblaanpɛ' -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka
'laa 'ka zrubatɛdɔɔɛ.

¹⁵ 'Duŋ-, 'ka mu, -ka Krisi 'lɛdɔ- -a ma 'ka zru
mu 'ɛ 'yi, 'ke 'kaa dɔ 'bhii- -kaa Mɛɛzan. 'Ka
'yrikpale 'la -yoo -Waanbhaa' ta, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ
'la zan 'bhɛ 'yilrɔkpa' 'ka ma, 'ka 'lɛbɛŋgole klɛ
'waati 'ɛ 'kpɛn ba 'ke 'ka 'bhɛ 'yipe 'bhɛ zan ni.

¹⁶ 'Duŋ-, -ka 'bhɛ klɛ 'ka zru -dɔɔ 'le, 'bhɛ 'pegee
-gasikpalele 'bhɛ zan 'ɛ -lɛɛ. 'Bhɛɛ- 'ka 'kpee
'fleele- klɛ, 'kooko- 'ke mɛɛ 'ka 'to 'siɛ zii' -za 'yɔɔ-
'tɔkpalele 'ka ma, 'bhɛ 'pegee 'ke -woo 'ka 'to 'siɛ

zii' 'ka taawogbeya -lrele' 'ε ma Krisi 'yi, -yralado 'bhe zan mu 'ε ma.

¹⁷ Wlan 'gbu 'ε ni, -yrenbhlele -za 'wlan klele -zayi' 'ε, 'ke 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' 'koo- za 'le, 'bhe mabhaabhɔ -yrenbhlele -za 'yoo- klele -zayi' 'ε 'bhe ta.

¹⁸ Krisi 'gbu -yrenbhla ga 'koo -gloon do 'kpo bhaaplenj mu a -za 'yoo- mu 'ε ma. 'Yee- 'la 'ledoole -yaa, 'bheε- -e -gaa mεε -lebiile mu -zayi', 'kooko- -e ge 'ka 'le -Waanbhaa' ba. 'Yee- 'la -e -kla 'ke sie -le -yaa' bhaaplenj 'fle 'ε 'yi, 'bheε- -e -bwela gale ba Lii 'Wenj 'ε 'yi.

¹⁹ 'Yee- Lii 'Wenj 'ε 'yi, Krisi -ja -yaa' pe 'kpen -baliwoza 'ε 'wole- mεε 'la zan mu -gaa gban, 'bheε- 'ke 'mu lii mu 'ε -woo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε magben 'zi, 'mu ni. *

²⁰ Noe -yaa -batonj' -gbenε 'ε do 'zi 'waati 'la ba Waanbhaa' 'a zrubakpalaa bhaaplenj mu 'ε zi. 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke yaa 'e go mεε -le 'fientronne do 'kpo ba, 'mu -le □wlaa 'yee- -batonj' -gbenε 'ε 'yi, 'bheε- 'mu -gwa -za 'yi: 'mu 'yaa- mεε 'srwaa-.

²¹ 'Bhe -za 'ε 'bhe -o 'ke mεε wiinjεza -yi ba 'la 'ka go -za 'yi -zon 'bheε- -toomasie 'le. 'Bheε- wiinjεza 'ε 'bhe 'laa -o 'ke -koo' -koo' 'fle ma 'trinj go -a 'felele. 'Bhe wiinjεza 'ε 'yi -le doo -koo' 'gbu 'nale- -Waanbhaa' ni -koo' 'kpee 'flele- 'le. 'Bhe -za 'ε 'kpen □swa klele- Zesu Krisi bweza 'ε gale ba 'bheε- 'sroyi.

²² -E -ja lafle' 'yi, 'bheε- -e -yalaa' -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre gblaan 'ε □noo, 'bheε- 'kee-

* **3:19 3.19** 2 Pieri 2.4, 1 Pieri 3.22s, Zudi 6. Mεε 'ke mu pe 'ezin-doo -woo -we 'zi lii mu 'la 'le -ge 'mu -le -mleke' 'mu 'la 'pegee -Setran' -balaa' -za 'yoo- 'yi 'mu 'le.

kpa -mlεkε' mu ta oo, 'kee- kpa laanima -kunlii mu ta oo, 'kee- kpa -gloooya' mu 'ε 'kpen ta, -a 'kpaale- -o 'mu 'kpen 'wiinj-.

4

'Taawogbeyā drεε

¹ Kriisi -yrenbhlelawoa -a 'fle 'ε 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'yriwla yrenbhlele ma. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'la zan -yrenbhla -a 'fle 'yi Kriisi 'tō 'ε -zayi', 'bhe zan ploō -za 'yōō- klele ma,

² 'kooko- 'ka 'kaa- 'tre ta yaale -vin 'ε kle -Waanbhaa' zru maza klele 'le, 'bheε- 'ka 'laa bole 'ezin- 'ka 'gbu zru maza -yōō' mu 'ε klele ma 'bhii- 'elwaleta -so.

³ 'Bhe □swa 'bhe 'yi -gee! -Ka 'ploō- 'bhe -za mu 'ε ma. Elwaleta -so, 'ka □mwa 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza mu 'ε ta 'bhii- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dō 'mu gbεen-. 'Ka 'yaa- 'taawo- 'eyōōle gbε 'ε 'kpen ma 'ke 'ka -za mu 'lεε- kle: -yanbhōōya oo, -yrebhō' maza mu oo, -wεende' maza mu oo, -taakpale pε bhlele 'pegee -wεen 'mile- zi 'ke 'kaa kan -a -dan' ta oo, 'bhe 'pegee- yo mu gbale, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -za 'yōō- -gbεnε 'le bhe.

⁴ -Zōn, 'woo- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dō -o 'kpeelenile -o ma dōō -mela ma 'ka 'laa 'ka 'gbu na -li 'bhii- 'woo- mu gbεen- -yanbhōōya 'yōō- 'la kan -a -dan' ta 'bhe ni; 'bhela- -yile -o 'ka 'tō 'yōō- pe.

⁵ 'Dun-, -o nu -o kleza -yōō' mu 'ε 'kpen 'yipele -Waanbhaa' 'la -yoo zan bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle yi do ta 'bhe ni. -E nu bhaaplen -yre

male 'pegee bhaaplɛŋ mu 'la -gaa gban 'mu 'kpen 'kitikanle.

⁶ 'Bhɛla- -zayile, mɛɛ 'la zan mu -gaa gban, -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ □woa bi 'mu 'ke mu ni 'ezin-, 'kooko- -waa' bhaaplɛŋ 'flɛ 'yi, -woo 'kitikan 'bhii- bhaaplɛŋ 'kpen gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'kooko- Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'srɔyi -o sɔ bole- -o -yrɛ ma 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -o 'bhɛ 'yrɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

BOLE 'EKE- 'YI 'ɛ 'BHɛ A -ZA

-Waanbhaa' 'ka -gbaa 'sɛŋ mu 'la ba, -ka-o 'kun 'elrele

⁷ 'N nɛɛnɛ- mu, 'trɛ ta pɛ 'kpen 'yan bhla □bhwa -wa -din. 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ka 'gbu 'yikun -za klɛle ma, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka sɔ 'ka 'seriwole -Waanbhaa' ni.

⁸ 'Elwale 'pɛ, 'ka -za 'sɔ 'eke- ni 'egloole. -Amasrɔyi 'soniya -za 'yɔɔ- -bebe tagaan.

⁹ -Ka 'eke- 'kun 'elrele 'kaa- 'fɛ mu 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'bhɛ klɛlɛ 'ka 'la ma janwolele.

¹⁰ 'Ka 'kpen do do 'sɛŋ yɛkɛ- 'la 'srɔwoa- -Waanbhaa' 'kɔɔ, -ka 'bhɛɛ- wlata -za 'wlan klɛ 'eke- ni. -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma, -e 'sɛŋ -gloɔn mu 'la □naa 'ka 'kpen ni 'ka 'bhɔ zayi' 'eke- ba, -ka 'bhɛ 'sɛŋ mu 'ɛ -gblakun' 'elrele.

¹¹ 'Ke -janwo' 'sɛŋ -o mɛɛ 'la ni, 'bhɛ zan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo. 'Ke mɛɛ 'la zan □kla 'ke yewonɛ 'le, -Waanbhaa' 'sɛŋ yɛkɛ- 'la □naa 'bhɛ zan ni, -e 'bhɛ ye 'ɛ 'wo fangan- yɛkɛ- 'la -Waanbhaa' 'bhɛ na -a ni 'bhɛɛ- ta. -Kaa klɛ, 'kooko- -za 'tɔle- -za 'bhɛ 'yi, 'tɔbhɔleya 'kpen bo -Waanbhaa' -la ni Zesu Krisi 'tɔ 'yi. 'Bhɛ -laa pɛ -le 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -gloɔya' 'le -zɔn pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Yrenbhlele 'bhii- Zesu 'yi mi do gbɛɛn-

12 'Ŋ 'yienii mu, 'ka -o -yren -gbɛɛn mu 'la 'bhle zii' bhe 'mu -o -la 'zi 'ka ma 'papa 'bhii- 'tɛ 'lagbɛya gbɛɛn-. 'Bhɛ 'laa klɛɛ 'ka ma 'ka 'kpeɛɛni maza 'le. 'Bhɛ -yren mu 'ɛ 'mu -o 'kaa 'kpaleya 'ɛ 'yidanpɛ 'le. Yaa klɛɛ 'ka ni 'bhii- 'bhɛ 'yansi za laa sɔ 'tɛnle 'ka ma.

13 Drɔɔn' 'ka zrukpaale klɛ, -amasrɔyi -yoo 'bhii- 'ka -o Krisi a -yren 'ɛ 'ke -la bhle 'zi bhe. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, 'ke Krisi a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'pwɛla- -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- zrukpa' 'ɛ 'lɛ nu 'palɛ- 'ezin-.

14 'Ke -o 'ka -zwanwoa Krisi 'tɔ 'ɛ -zayi', 'kaa- pɛ -yinra', -amasrɔyi -Waanbhaa' a Lii 'Wɛŋ 'tɔbhɔle 'ɛ zinalɛ -o 'ka ta!

15 'Duŋ-, 'ka 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yrenbhlele -za 'yɔɔ- -bhɛɛke' -zayi' 'bhii- mɛɛ dɛle oo, -faanwole oo, klɛza -yɔɔ' 'ke, 'bhɛ 'pɛgeɛ -a gaan bɔle mɛɛ -bhɛɛke' -a -za ba, 'mu -zayi'.

16 'Duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan -yrenbhla 'ke -yoo Zesu 'yi mi 'le, 'bhɛ 'laa -yraladɔle 'bhɛ zan ma. Drɔɔn' 'bhɛ zan -Waanbhaa' 'tɔbhɔ Zesu 'tɔ 'la -ya ma 'bhɛ -zayi'.

17 -Zɔn, -Waanbhaa' a 'kitikanle zisan' bhla 'ɛ □bhwa -a 'gbu a 'fa -la mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- 'duŋ- 'ke 'yee- 'kiti 'ɛ zisaan- -kɔɔ' mu -la ma 'elwale 'pɛ, mɛɛ 'la zan mu laa -o 'kpale- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi, -a -lɛyanyrɛ nu klɛɛ 'mu ma 'nale- -a ma 'ke -yoo 'mu 'kitikanle ɛɛ?

18 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Ke mɛɛ -lɛdɔle gole -za 'yi 'ɛ 'bhɛ □laa,

*'bhe bhla 'ε ba -za 'yoo- kle mu 'la waa gbtaan
-Waanbhaa' -lee -waa' a pe 'ε nu klele 'nale-
-a ma 'te ee?»*

19 'Bhe 'yi bhe, mee 'la zan mu -o -yrenbhle' zii'
-Waanbhaa' zru maza kle zayi', -woo 'gbu 'nii-
'ε 'kpen gbekpa -Waanbhaa' 'la pe 'kpen □kla
'bhe 'koo, 'bhee- -o bo -za 'wlan klele ma. 'Yee-
-Waanbhaa' laa a -liiwli' maboo -titi, 'duj- -ya
-liiwli' -yizakle 'tanii.

5

Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilee- mu 'ε 'woye-

¹ Mee 'la zan mu -o zilee- mu 'le Zesu 'yi mu 'ε
'plen-, 'η 'yoo- zan zruwlale 'mu 'kpee. 'Mi 'gbu
-o 'ezin- Zesu 'yi mu 'ε waa zilee- mi -la -le. Krisi
-yrenbhla gone- 'la gbēen- 'mi 'gbu -o 'bhe 'srē 'le.
'Bhee- 'mi 'gbu do nu klele -yaa' 'tobholeya 'la 'bhe
-o zan 'pwēle- -a -yi 'bhe ba. 'Mi pe 'ka mu zilee-
mu 'ε ni doo:

² -Waanbhaa' mee 'la zan mu gbekpaa- 'ka
'koo, -ka -o 'kun 'elrele 'bhii- -bhlaa gooba mu -o
-yrekpa' -waa' -bhlaa 'ledo- 'ε ba gone- 'la gbēen-
'Ka 'laa klele kpanma; 'duj- -kaa kle 'ka zru -doo
'le -Waanbhaa zru maza ta. 'Ka 'laa klele -goli'
'srōowo zayi'; 'duj- -kaa kle 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

³ -Waanbhaa' 'woo- mee mu 'la gbekpaa- 'ka
'koo, 'ka 'laa 'ka gbinkpa' gbē -yoo' wole -o ta,
'duj- 'ka mu 'gbu kle -waa' -za daan ma mee mu
'le.

⁴ 'Ke 'bhe □kla, Zesu 'la 'bhe -o 'bhii- -bhlaa
gooba -kunlii gbtaan 'ε 'le, 'ke 'bhe 'pwēla- -a -yi
yi 'la 'le, 'ka nu -bhleḅbe ḅḅblo ma 'faa 'tobhole
'la 'bhe 'lreleya 'ε yaa sie -titi, 'bhe 'srōowole.

Zesu 'yi mu -liawli'

⁵ 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'ka mu -zwanne mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'kaa- zilee- mu 'e □la. 'Bhe- 'ka mu 'kpen, 'ka 'gbu mazina 'eke-lee. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sewe 'e 'yi doo: «Mee 'la zan mu -o 'gbu magbaande, -Waanbhaa' wlen 'bhe zan mu ma. 'Dun- mee 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e -li 'bhe zan mu 'e ma.»

⁶ 'Bhe 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' 'la -glooya' 'e 'kpen -o -a 'koo 'bhe 'lee; 'kooko-e yi 'la 'bhe -dwa 'ke 'bhe yi 'e □bwa, -e nu 'ka 'lawlenle.

⁷ -Ka 'kaa 'ngami mu 'e 'kpen 'kwe 'e do -a wiin-, -amasroyi Zesu 'kaa- -za yienkan.

⁸ 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bhe- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba! 'Ka 'soonnii -Setran' 'e, -yoo 'kaan zii' 'bhii- -jara 'la -yoo ge 'zi gbinalele -yaa' wi -glinyre' noo-, 'bhe- -ya bhle.

⁹ -Ka do -a -lee 'egloole, 'bhe- -ka 'ka 'sene gbaan 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'e 'yi; 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka neene- Zesu 'yi mu 'la -woo 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □noo 'mu -o 'bhe- 'yansi -yren mu do 'kpo 'e 'bhle zii' 'ezin-.

¹⁰ 'Dun- -Waanbhaa' -o -za 'wlan zan 'le. 'Yele- 'ka 'siila- 'ka 'pegee Zesu Kisi a 'kpaledomaya 'e 'yi doo 'ka do kle -yaa' 'tobholeya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ba. -E nu -lile' 'ka ma, 'bhe- 'ka so -yren mu 'e 'yikunle. 'Ke 'ka □yaan -yrenbhlele 'waati sa ba, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu 'kaa- 'kpaleya 'e 'lesole 'kee- 'fuu 'pegee fangando 'ka ta 'egloole; 'bhe- mee 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sole- 'ka baale' -titi.

11 'Yela- a pε -le 'ke -glooɔya' 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Danma' 'pubɔ- mu

12 'N 'sɛwɛ 'la 'kpa zii' 'ka ni -gɛ bhe, Silasi -le □bhwa 'η ba -a delele 'le. 'N 'yee- Silasi kun 'bhii- 'η nɛɛnɛ- 'la zru -o do. 'N 'lɛtrɛ 'fiɛntrɔnnɛ -la dɛ 'zi 'ka ni, 'kooko- 'η zruwla 'ka 'kpee, 'bhɛɛ- 'an pe 'ka ni kpataakpa dɔɔ 'ka blɔɔle bo -Waanbhaa' a -lileya 'la 'bhɛ -o 'ke -lileya wlan 'gbu 'ɛ 'le 'bhɛ ma.

13 Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Babilɔni -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -o makwan- 'mu 'ka 'pubwa-. Maki 'la -yoo 'ke 'η gbe 'le 'kpaleya a pɛ zi 'ɛ ta Krisi 'yi, 'bhɛ 'ka 'pubwa- 'ezin-.*

14 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhɛɛ- -ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubɔ' 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu. Bhaa yilabla bo 'ka 'kpɛn ta 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi!

---

* 5:13 5.13 -Woo -we 'zi Babilɔni 'la 'le -gɛ 'bhɛ -le 'ke Romu 'le, Romɛ mu a -wa-gbɛnɛ 'ɛ.

Mwan
The New Testament in the Mwan language of Côte
d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da